

Amelde çetin bir değer ölçüsü: İhlâs

Murat Hekim: “İhlâs, Muhlîs ve Muhlîs kelimeleri ne demektir? Aralarında ne gibi farklar vardır?”

Önce İhlâs

İhlâs amelde samimiyeti, dinde ciddiyeti, Allah korkusunun kişinin ruhunda meydana getirdiği haşyeti, amelde sadece Allah'ın rızasını gözetme gayretini, Allah için olma ve Allah için ölme duygusunu, faniyat için değil, bakiyat için çaba gösterme enerjisini ifade eden bir doğrulama testidir.

Matematikte sağlama yapmanın önemini bilirsiniz. Yapılan işlemin doğru olup olmadığının tesbiti işidir. Meselâ 13 ile 15'i toplarsınız 28 bulursunuz. Bunun doğruluğunu da kendi yöntemleriyle tesbit edersiniz. Yani bu defa da 15 ile 13'ü toplarsınız. Yine 28'i bulursanız, anlarsınız ki işleminiz doğrudur.

Doğrulama işlemine dinde daha çok ihtiyaç vardır. Çünkü doğrulama ile kişinin gerçekten iman edip etmediğini, iman etmişse ameli gerçekten Allah için işleyip işlemediğini, Allah için işlemişse bu amel için ucba girip girmediğini, ucba girmemişse bu duyarlılığın ölünceye kadar bütün amel ve ibadetlerde devam edip etmediğini test etme yönteminin adı ihlâstır.

Bu zorlu sürece Peygamber Efendimiz (asm) şu hadisiyle işaret ediyor: “İnsanlar helâk oldu; ancak bilenler kurtuldu. Bilenler helâk oldu; ancak ilmiyle amel edenler kurtuldu. İlmiyle amel edenler helâk oldu; ancak ihlâslı olanlar kurtuldu. İhlâslı olanlar da tehlikeli bir sınavdan geçerler.” 1

İhlâs Bir Kalite Ölçüsüdür

Amelde ihlâs bir kalite ölçüsüdür. Amelin Allah katındaki kalitesini belirler. İhlâssız amel kalitesizdir, omurgasızdır, özsüzdür, değersizdir, savurucudur. İhlâslı amel kalitelidir, omurgalıdır, değerlidir, özlüdür, sağlamdır. İhlâslı insan riyaya, gösterişe, alkışa, insanların aferinine, amelini insanlara beğendirmeye ve ameli karşısında insanlardan ödül almaya önem vermez. Bütün bunların amelin değerini düşüreceğini bilir. Bu sebeple onu övdüğün zaman, suç işlemiş gibi yüzü kızarır ve “Estağfurullah!” der. Böyle bir amel, ucbtan da kurtulabilmişse asıl değerini Allah katında bulur.

Bu sebeple Bediüzzaman: “Bir zerre ihlâslı amel, batmanlarla hâlis olmayana müreccahtır.” 2 buyurmuştur.

Ameldeki bu kalite sırrının dünya için olanına samimiyet ve dürüstlük, ahiret için olanına ihlâs denmiştir.

Amelde ihlâsı ölçen bir aletimiz yoktur. Fakat insan sezileriyle ameldeki ihlâsı fark eder. Bununla beraber sezileriyle hareket edip başkasının ihlâsı hakkında olumsuz not vermek su-i zanna girer. Caiz değildir. Olumlu not da muhatabın ihlâsını sıkıntıya sokar. Dolayısıyla kul kendi ihlâsından sorumludur. Başkasının ihlâsı hakkında kıyılı kal edemez.

İhlâs Yoksa Riya Vardır

Amelde ihlâs yoksa riya vardır. Riya ile işlenen bir amel beş para etmez! Böyle ameli hiç kimse sevmez. Ne Müslim, ne gayr-i Müslim! İnsan gayr-i Müslim de olsa, fitratın kodlarını tanıyor. Böyle bir ameli şüphesiz Allah da sevmez.

Çünkü riya ameli kalp (sahte) haline düşürür. Riyakâr insan sahtekârdır. Nasıl sahte para reddedilir ve sahibinin yüzüne vurulursa, sahte amel de reddedilir ve kişinin yüzüne vurulur.

Ahirette sevap getiren her amel ihlâs testine tabidir. Hiçbir amel ihlâs testinden geçmeden sevaba dönüşmez. İhlâs testi her zaman kolay da olmaz. Bazen öyle test sorularıyla karşılaşırız ki, nevrimiz döner, neredeyse imtihanı kaybetmekle burun buruna geliriz. O anda emirden yana tavır koyarsak Allah'ın yardımını gecikmez, bizi muhafaza eder, bizi gayrıya yem etmez. Hazret-i Yusuf Aleyhisselâmın günahla burun buruna getirilmesi böyle bir zorlu test olsa gerektir. O bu testi ihlâs sırrıyla geçmiştir.³

İhlâslı insana muhlis denir

Allah tarafından ihlâsa ulaştırılmış, ihlâssız amellerden korunmuş, riya, ucb, kibir gibi ihlâsı kıran mefsedetlerden muhafaza edilmiş insana da muhlas denir. Peygamberler ismet sıfatı dolayısıyla muhlastırlar. Fakat onlar da muhlas vasfını çetin testlerden geçerek almışlardır. Hazret-i Yusuf Aleyhisselâm gibi.

Rabbim cümlemizi ihlâsı kazananlardan eylesin. Âmin.

Dipnotlar:

1- Keşfü'l-Hafa,

2/312. 2- Lem'alar, s. 137; Mesnevî-i Nuriye, s. 145.

3- Yusuf Sûresi: 24.